

4.5.4. Sagsfordelingen mellem dommere og andre jurister i byretterne

Kompetencen til at bestemme rammerne for sagsfordelingen

Efter de gældende regler er det Justitsministeriet, som afgør, om der kan meddeles »fast« sagskonstitution til dommerfuldmægtige/retsassessorer til det, som bestemmelsen i retsplejelovens § 17 a definerer som »de øvrige dommerforretninger«, dvs. de egentlige retssager.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være bedst stemmende med de hensyn, som er indeholdt i Menneskerettighedskonventionens artikel 6, at kompetencen til at meddele og tilbagekalde disse faste konstitutioner til at beklæde retten placeres hos domstolene selv.

På den baggrund anbefaler udvalget, at kompetencen til at afgøre, i hvilket omfang og i hvilke sager det enkelte dommerembedes fuldmægtige og retsassessorer skal beklæde retten, henlægges til chefen for det enkelte embede, som herefter får de samme ledelsesmæssige beføjelser, som andre chefer i såvel offentlige som private virksomheder har. Hermed understreges også dommerens ansvar for, at sagsfordelingen ved embedet sker på betryggende måde.

Udvalget foreslår derfor, at retsplejelovens § 17 a ændres i overensstemmelse hermed.

Ud fra samme betragtninger foreslår udvalget endvidere, at bestemmelserne i retsplejelovens § 15, stk. 7, 2. pkt., og § 16 a, stk. 3, 2. pkt., hvorefter Justitsministeriet ved de præsidentledede og administrerede byretter skal godkende de almindelige regler for sagernes fordeling mellem rettens afdelinger, ophæves, således at også denne kompetence overføres til den stedlige embedschef.

Ophævelse af sondringen mellem skiftesager, fogedsager m.v. og »egentlige« retssager (straffesager og civile sager)

Den ovenfor foreslåede ordning indebærer, at det hverken vil være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at opretholde den nuværende sondring i retsplejelovens § 17 a, stk. 1, mellem skiftesager og fogedsager m.v. og andre dele af de egentlige dommerforretninger. Sondringen hidrører fra en tid, hvor det typisk var således, at de sværeste og mest betydningsfulde problemer blev behandlet under de egentlige retssager, mens skiftesagsbehandling og fogedsager normalt vedrørte mindre komplicerede og mindre indgribende problemstillinger.

Udvalget anbefaler bl.a. på den baggrund, at det i højere grad er sagens sværhedsgrad, som afgør, om retten, herunder skifteretten eller fogedretten, skal

beklædes af en udnævnt dommer, en retsassessor eller en yngre dommerfuldmægtig.

Denne vurdering kan alene foretages lokalt. Ved at foreslå en ophævelse af den eksisterende sondring mellem de forskellige sagstyper ønsker udvalget at markere, at det er den stedlige embedschefs ansvar, at en sag, som indbringes for domstolene, altid behandles af en jurist, som er i besiddelse af de fornødne faglige kvalifikationer og den nødvendige erfaring, ligesom det selvsagt må være embedschefens ansvar, at arbejdsbyrden fordeles rimeligt mellem embedets jurister.

Retningslinier vedrørende uddannelse

På baggrund af den foreslåede decentralisering af kompetencen til at overlade ikke-udnævnte dommere at behandle retssager finder udvalget, at der bliver behov for at sikre en ensartet dommerfuldmægtiguddannelse, og at fuldmægtigene senere får lejlighed til under nogenlunde ensartede betingelser at vedligeholde og udbygge de opnåede færdigheder.

Udvalget finder det derfor påkrævet, at der fastsættes retningslinier for, hvorledes de yngste dommerfuldmægtiges praktiske og teoretiske uddannelse skal tilrettelægges.

Det foreslås, at retningslinierne for denne grunduddannelse fastsættes af Domstolsstyrelsen som central ansættelsesmyndighed, og at der som hidtil sker indberetning til uddannelseskonsulenten om, i hvilket omfang den enkelte uddannelsesfuldmægtig har beklædt retten.

Om udvalgets overvejelser om sagsfordelingen mellem dommere og andre jurister i byretterne henvises i øvrigt til betænkningen side 308-311.

4.5.5. Konstitutioner i landsretterne

Udvalget har også overvejet spørgsmålet om anvendelsen af konstituerede dommere i landsretterne. Da landsretterne fungerer som kollegiale domstole, hvor tre dommere deltager i sagernes afgørelse, har spørgsmålet dog en noget anden karakter end for byretterne.

Udvalget finder dog anledning til at understrege, at det ved normeringen af dommerstillinger i landsretterne bør sikres, at der altid kan medvirke to faste dommere ved sagernes afgørelse, og at der bør være mulighed for, at landsretterne bl.a. i sager af mere principiel eller indgribende karakter eller af særlig politisk interesse kan beklædes af tre faste dommere.

I øvrigt skal udvalgets forslag om ansættelsesværn for dommerfuldmægtige og retsassessorer også gælde for konstituerede dommere og vil således indebære